

Redacția și Administrația:
Strada Nicolae Jiga No. 22
Oradea

Director:
CONST. I. ȘTEFANESCU

Români, treziți-vă odată!

In curcubita minoritare din Oradea, circula cu persistență versunea: că, dacă consiliul comunal ales în ziua de 14 Martie a. c. se va constitui, atunci vor candida la postul de primar atât dr. Soos István din partea „magyar-part”-ului, cât și un consilier de pe lista comunistă.

Această versiune trebuie să dea de gândit, foarte serios, elementului românesc. Credem că este momentul, ca conștiința românească să se trezească.

Pământ, deschideți bine ochii.

Puneți odată cap lucrului dintre voi și faceți zid comun

contra pericolului și rușinei care vă amenință. Arătați-vă demni de trecutul nostru românesc, și prin potolirea patimilor voastre, dați mână frățească.

Puneți umăr la umăr și arătați că, după cum la Mărășești n'a putut trece Maken- seen, idolul dușmanilor de atunci; nici la Oradea, nu se poate trece peste conștiința și demnitatea românească!

La îndrăzneală atac al șovinismului „magyar-part”-ului, opuneți armonia tuturor românilor, stăpâni de acum, pe veci, în țara lor!

„ECOL”

„Occidentali”

Am făgăduit în „Ecol” de săptămâna trecută, că vom înfățișa în acest număr câteva exemple din „manierele occidentale” ale șovinismului maghiar, cari, nu scapă nici o ocazie de a lovi în interesele acestei țări, fie ele și de ordin economic, nu numai politic; indiferent că, prin aceste „maniere” felul politic al acțiunilor comandate nu este atins și sunt satisfăcute numai interesele lor, pur personale și materiale. Cu alte cuvinte, acțiunea lor în deosebire, — cu rari excepții ale pușinilor idealști, — se aseamănă perfect cu a comunistilor din străinătate: cari și-au făcut o adevărată meserie din a agita și a provoca, chiar în „victime”.

Dacă indeletnicirile și ale unora și ale altora, n'ar prejudicia interesele noastre superioare sub toate formele, și ar rămânea de suspectat și de controlat ocupațiunile lor din partea autorităților, numai din punct de vedere strict politicesc, firește, nu ne-am sesizat, lăsând lucrurile să-și urmeze cursul lor normal.

Cum însă, — așa se vede, — la noi, cei chemați a veghea și a preveni, ca bunurile, ordinea și siguranța statului, să nu fie prejudiciate, n'au vreme; sau din alte cauze nu-și pot face complet datoria, nici când faptele dăunătoare patrimoniului și suveranității acestei țări au intrat chiar în fața executării; or s'au și consumat cu toate vestigiile lor și întreg complexul de dovezi; revine presei rolul, — dacă bineînțeles i-a reușit să ia cunoștință de aceste fărâdelegi, — să treacă la acțiune, cerând: să se salveze ce se mai poate îndrepta.

Ceace este și mai interesant de relevat în procesul de nemai-pomenită sfidare din partea agențiilor periculoase ai frendei maghiare și de toleranța exemplificată până la prostie din partea, este faptul că, cei mai importanți provocatori și cleveții a tot ce este românesc, în plus, sunt și niște ordinari gheșetari, hrăpăreți nesățui, ce s'apropiează în toate chipurile legile arii.

Dintre multiplele exemple ce iverm la îndemână cităm azi două dintre cele de mai „mică vandoare”, rămânând a le da o vială și pe celelalte, la timpul lor.

La Valea lui Mihai, există o asină maghiară, în fruntea căreia stă, în calitate de președinte, protopopul romano-catolic egh Iosif, un neobosit și înflăcărat aeverșar și „critic” al peșarilor și acțiunilor românești.

Știji ce se ascunde în dosul venerabilei personalități de înaltă religiozitate și al acțiunii istorice? Un curat tipou în care se joacă toate jocurile de izard, pe sume fabuloase, cu rji de joc de contrabandă, — șgăm notați, — după cum s'a instat în seara zilei de 25 februarie 1930, când un control al C. A. M. S. a confiscat în acea „casină” numai douăzeci perechi de cărți de contrabandă, dresând acele cuvele.

La Diosig (Bihor) avocatul Gy Dezideriu, președintele seci din localitate a partidului ighiar și membru în consiliul lefean în urma tovarășiei nalisto-maghiare, stăpânește în abuz, fals în acte publice intervierea numerelor topolice: treizeci și ceva de juve cadastrale din averea statui; neplătind statului nici imitul cuvenit, măcar, pentru arele de care l-a depozitat în ilegal.

Anularea alegerilor

Alegerile s'au terminat, rezultatele s'au pronunțat, dar toată lumea este nemulțumită.

Nemulțumirea este mai puternică însă, între tovarășii de eri, cari, după ce au câștigat o victorie a la Pyrus, acum încep a vedea clar, că s'au tras reciproc pe sfoară. Așa se întâmplă în todeauna unde ambițiile orbesc rațiunea. Cei mai nemulțumii de rezultatele obținute sunt însă național jordanștii.

Greșala pe care au făcut-o de a refuza categoric apelul făcut de femeile române, pentru constituirea unui bloc cetățenesc, cu predominarea elementului românesc, s'a răbunat amarnic. Au fost nimiciile și prestigiul și interesele românești, la primăria din Oradea.

„Magyar part”-ul a fost și mai abil și mai prevădător. A fost mai prevădător, căci a căutat prin orice mijloc să pună pe românii într-o minoritate absolută, pentru ca aceștia să nu poată avea nici o influență, la primărie.

A fost mai abil, pentru că de o parte, a împins singur pe comunisti să depună listă în ultimul moment; iar, de altă parte, să împartă în prealabil voturile lor, de așa manieră ca să asigure reușita listei comuniste; pentru a mări astfel numărul magyarelor din consiliu, în detrimentul românilor.

Pentru „Magyar part”-ul din Oradea, comunistii, din punct de vedere șovinist, nu sunt decât o anealtă de manevrat și o sperietoare pentru naționala românească.

Presă „magyar part”-ului, în entuziasmul ei, după alegeri, a trădat această concepție, căci, în toate considerațiile ce face, socotește pe comunisti, ca un element național unguresc.

Insă, au fost și ei păcăliți, căci, au reușit 9 comunisti, în loc de 6, cât ar fi dorit „magyar part”-ul, așa că, de fapt, majoritatea a trecut în mâinile comuniste.

Văzând trădarea „magyar part”-ului, naționalistii, s'au trezit la realitate. Nemulțumirile sunt enorme, și vād că singura soluție, care rămâne pentru repararea greșelii făcute, este, ca să se anuleze alegerile.

Motivele de anulare sunt numeroase și legale. Întrebarea este, însă, dacă dr. Aurel Lazăr, va concesi sau nu, ca alegerile să fie anulate?

Tot partidul național-jordanștii, este de acord pentru anularea alegerilor, acesta fiind singurul mijloc prin care se poate repara greșala enormă, de trădare a intereselor românești.

Dacă partidul nu va ști să impune credința sa domnului Aurel Lazăr, cu atât mai rău. Minoritarii, nemulțumii de reușita prea mare a comunistilor, îi vor da o nouă lecție, căci, se vorbesc, că ei vor demisiona din actualul consiliu.

Deci, singurul mijloc pentru spălarea unei rușini, nu rămâne decât: anularea.

Gospodăria comunală

Nu este în lumea întreagă un câmp mai vast de critică, decât acela, oferit de viața și activitatea politică. Critica, însă, pentru a avea un efect, trebuie făcută în așa fel, ca ea să nu se mărginească numai la semnalarea sau constatarea unor rele evidente, ci, acel care face o critică, a unor stări de fapt, să propună și soluții mai bune, pentru acțiunile pe care le critică.

Un exemplu vădit, ni-l dă, recente alegeri comunale din Oradea. Majoritatea candidaților s'au întrecut unul pe altul în criticile pe care le-au adus, nu atât persoanelor, cât stărei îngrijitoare în care se găsește administrarea municipiului nostru.

Nu mai căți-va dintre ei au venit cu propuneri mai concrete, arătate în numirile trecute ale ziarului nostru.

Consecvenți scopului nostru, vom examina azi mai deaparte, cu obiectivitate, starea îngrijitoare în care se găsește administrația orașului nostru.

Pentru a se putea remedia un rău, pe care toată lumea îl vede și îl simte, trebuie să examinăm cari sunt cauzele care-l provoacă, fiindcă înălțurând cauza, vom înălțura și efectul.

După părerea noastră, cauza principală, care a dus la starea îngrijitoare a administrației acestui oraș, a fost aceea că, la primărie, timp de 10 ani, nu a predominat ideea gospodărească, ci, numai și numai ideea politică.

Starea nu se va schimba nici în viitor, orice sforțare s'ar face, dacă nu se va schimba ideea politică, avută până azi.

Ideea gospodărească, ce va trebui să înlocuiască pe cea politică de până acum, am putea-o caracteriza așa după cum urmează.

În consiliul comunal să intre: nu oameni care joacă roluri mari în politică, dar, cari n'au pricepere și nici timp să se ocupe cu chestiile gospodărești. Locul de consilier, nu este un post de ambție, sau de câștig, ci, este un loc de muncă și de grea răspundere. Un consilier comunal, care este preocupat de ambiții

sau de alte chestiuni vitale pentru el, nu va avea timpul necesar să se ocupe de treburile comunale.

Aceasta a fost greșala până azi. S'au ales consilieri, exponenții politici ai diferitelor partide, atât românești cât și minoritare, cari au considerat postul de consilier numai ca o cinste, sau un mijloc de câștig, și cari s'au ocupat de treburile publice numai așa, prinire picături.

În special primarul și consilierii din delegația permanentă, nu trebuie să se ocupe decât de treburile publice ale comunei și în acest timp să renunțe complet, la ori și care altă ocupațiune.

Cum poate, de exemplu, să se ocupe de gospodăria orașului, d. Soos István, care are și birou advocat? Imposibil, căci, atunci nu este nici primar, nici advocat.

Consilierii comunali și în special primarul, trebuie, ca pe lângă o cinste personală și civică, să fie și adănc, cunosători ai tuturor felurilor de activități, așa de variate, cari compun organismul administrativ al unui municipiu.

Ne trebuie consilieri și primar, oameni energici, cu activitate recunoscută de toți, dar mai ales în materie economică și gospodărească, și cari să se ocupe numai cu primăria. Ne trebuie un consiliu, în care să fie reprezentate nu partidele politice, fie ele naționale românești sau minoritare, ci, toate ramurile de profesioniști ca: medici, profesori, avocați, ziaristi, comercianți mari și mici, industriași mari și mici, muncitori manuali; oameni din centru ca și din diferitele periferii, ale orașului, pentru ca, astfel să fie reprezentate toate interesele de activitate, și din toate părțile orașului.

Acești să fie criteriul care să stea la baza unei viitoare înțelegeri, dacă se vor anula alegerile din urmă și se va porni la o acțiune armonică, în viitorul bloc cetățenesc.

Curierul judiciar

Dela Curtea de Apel Oradea

Alaltăieri, 14 Martie a. c. înaintea Curții de Apel Oradea, secția I, a venit spre judecare procesul agentului de siguranță Const. Dănicel, fost cu serviciul la Brigada de siguranță Satu-Mare, acuzat de luare de mită.

Instanța inferioară: Tribunalul Satu-Mare, secția I, achităte în ziua de 12 Noembrie 1929 pe agent, pentru unele din fapte, prin cari era acuzat de abuz de putere, furt și șantaj, dar îl condamnase la 3 luni închisoare pentru luare de mită. Impotriva acelei sentințe, atât parchetul cât și inculpatul, au făcut apel.

Inculpatul, s'a prezentat în apel asistat de d-l avocat Roman Tăcian, din Oradea.

Apărarea constatănd că, faptul s'a petrecut în anul 1925, deci în baza art. 3, al capitolului I, din Decretul de Amnestie, publicat în Monitorul Oficial Nr. 121 din 6 Iunie 1929, urmează a se prescrie; întrucât faptul constituie un delict și dela data săvârșirii și până la data promulgării s'a împlinit termenul de prescripție; urmează, deci, a se amnestia și acest fapt (luarea de mită) pentru care fusese condamnat de tribunal.

Sentința a rămas definitivă, nefiind atacată cu recurs. **Red.**

Aplicarea amnestiei fiscale

Ministerul de finanțe a dat noul instructiun tuturor administrațiilor financiare din țară, prin care le pune în vedere că, acei contribuabili cari au dresat procese verbale de contravenție p. plata impozitelor datorate Statului până la 1 Aprilie a. c. să fie dispensați de amenzile prevăzute în procesele verbale de contravenție, aceasta în conformitate cu legea pentru aplicarea amnestiei fiscale.

Orădenii, contrariați „nu cine știe ce”, — vorba unui simpatic domn judecător, — de avalanșă stilistică asternută pe hârtie și exprimată și prin viu grai de către beligeranți și cu prilejul luptelor date pentru scrutinul municipal; au fost, între timp, oarecum mai viu impresionai de capriciile anotimpului, prea schimbătoare și ei și merit parcă a se concorda cu multă exactitate cu felul de a fi al „bărbății” ce învârt roata politică pe aceste locuri, cum ar spune un adept al marelui storiolog cu chip de mironișă și glas de mierloi. Îl știți cine este tribunul și deaceia nu-i mai pomenesc numele; totodată, reclama gratuită fiind interzisă de d. administrator al gazetei...

Și cum era firesc să se întâmple, feticșii lor îi ai țarei depe hotarul apusean, — poate cei mai feticși din România întregită domn judecător, — independent de vrerea lor, asemănarea manifestărilor naturale cu capricioasele atitudini ale unor oameni ai zilei, prin asociere și comparație, le-a reamintit multiplele promisiuni date timp de zece ani, în chip văjnic, de „bărbății” lor de încredere, aleși ai nației, astăzi...

Larși, fără vrerea lor, evenimentele revinute în mintea cetățenilor, s'au succedat în depănările făcute în timpul celor 14 luni scurse sub guvernarea legală și plină de dreptate...

„Nici unul dintre atâția „aleși” ce-am trimis în statul țării, — comentează necăjiții bihoreni, — nu și-a dat osteneala, a lăsa vântul pentru măcar una din

în sfârșit, prin inteligența politică făcută de drul Aurel Lazăr dela Unire încoace și mai cu seamă cu prilejul recentelor alegeri comunale, au intrat în consiliul municipiului Oradea și 9 comunisti, ca nicăieri în altă parte a țării!...

Să ne trăiești doctore... că ne dăduși dovadă de o înaltă înțelepciune, și drept recunoștință, îți vom ridica o statuie cât timp vei fi încă în viață!...

Aprecieri și învățăminte, din alegerile comunale, din Oradea

În sfârșit, au trecut și furioasele alegeri comunale de la 14 Martie, pentru orașul nostru. Lupta electorală pentru alegerile comunale, n'a fost de la înfăptuirea României Mari, nici odată, mai aprigă, ca acum.

Importanța luptei, a fost cu atât mai însemnată, cu cât cele 3 liste cari au candidat, au reprezentat 3 curente; nu atât de ambiții politice, cât de principii cari ies din cadrul simplu, al unui program gospodăresc. Lupta între cele 3 liste, s'a dus mai mult pe tema națională și pe tema de concepții sociale.

Prima listă, a fost compusă prin colaborarea a 4 partide, cari din punct de vedere politic, reprezentau patru curente diferite, dar cari, din punct de vedere național, de fapt, nu reprezenta decât un puternic curent șovinist maghiar. Și magyar part-ul și șionistii și social-democrații, din punct de vedere național, reprezintă același puternic curent, de tendințe șoviniste magyare. Curentul național-românesc, a fost atât de slab reprezentat pe această listă, încât, se poate considera ca și inexistent.

A doua listă, a reprezentat curentul comunist; care, din punct de vedere național, cu toată trambijarea de internaționalism sovietic, reprezenta, de fapt, tot un curent șovinist-magyar.

Pe tema națională, comunistii din Oradea, vor da ușor mâna la primul semnal, cu „magyar part”-ul.

Din punct de vedere social însă, acest partid, preconizând lupta de clasă, este un pericol perpetuu, de destrămare, a ordinii și societății.

În fine, a 3-a listă, a reprezentat un curent nou și anume: un curent bazat pe naționalism românesc, în prima linie; un naționalism rațional și demn, care să aibă la bază armonia, socială între naționalități și diferite clase sociale.

Rezultatele votului și consecințele lor

Rezultatele votului au fost următoarele: Din 18.750 de votanți, înscriși în listele de alegători, au ridicat cărțile de vot, numai un număr de 11.042, adică circa 58%.

Dintre aceștia, s'au prezentat la vot, numai un număr de 10.040 votanți, adică circa 51% din numărul alegătorilor.

Din totalul voturilor date, au fost anulate 601 voturi, adică un procent de circa 6%.

Din restul de 9439 voturi, au obținut:

„Magyar part”-ul, șionistii, social-democrații și național-jordanștii, adică 4 partide coalizate, un număr de 5910 voturi, cea ce revine la un procent de 59.1%.

Comunistii au obținut 2392 voturi, cea ce reprezintă un procent de 23.9%; iar Blocul Cetățenesc, a obținut 1130 voturi, cea ce reprezintă, un procent, de 11.3%.

Prin urmare listele cari reprezintă, din punct de vedere național, curentul magyaro-șovinist, au obținut un procent total de 83% față de procentul de 11.3% reprezentat de curentul național-românesc și de armonie socială.

Compunerea viitorului Consiliu

Față de rezultatele de mai sus, viitorul consiliu al Municipiului Oradea, va avea următoarea compunere:

Din punct de vedere național, vor fi numai 8 români, față de 24 minoritari.

Din punct de vedere politic, consiliul viitor va fi astfel compus: 7 național-jordanști, 6 magyari, 6 șionisti, 4 social-democrați și 9 comunisti.

Concluziunile cari se pot trage din aceste rezultate

Din punct de vedere național românesc, alegerile dela Oradea sunt o înfrângere, pentru românism; înfrângere care nu trebuie să ne descurajeze, ci din contră să ne ojească și să ne dea de gândit, în mod serios. Dacă nici acest fapt nu va produce reacțiunea, care trebuie să se producă, în sufletele românești, atunci ar fi destul de trist.

Ori cari ar fi intențiile românești, oricare ar fi valoarea presupusă prin absurd a celor 7 români, ce vor putea face ei în viitorul consiliu, față de 25 minoritari pe chestie națională? Nimic. De zece ori nimic.

Din punct de vedere politic, înfrângerea este și mai teribilă și mai îngrozitoare. Învingătorii zilei, sunt comunistii, cari au 9 locuri în consiliu și conform legii vor trebui să aibă, 2 locuri în delegația permanentă. Național-jordanștii, au spre rușinea unui partid românesc, numai 7 locuri, cari și acestea, au fost obținute, nu printr'o masă electorală, ci, prin cea mai rușinoasă trădare voluntară, a intereselor românești. Uitați-vă la Arad, unde toți românii, formând un bloc românesc, au obținut 57% din voturi, față de 43% obținute de „magyar-part”. Deci, românii, au luat prin luptă demnă mai mult de jumătate din locuri, iar nu prin trădare rușinoasă și abdicare de la demnitate, aproape nimic. Bravo vouă români Arădeni, ați dat o dovadă frumoasă, de demnitate românească! Mai înfrânți însă ca toți, a fost „magyar-part”-ul, care, în semeția lui, vorbea în numele a 18.000 alegători. Noi, care i-am cunoscut, am arătat că nu vor avea, nici un sfert, din voturi. Prevestirea noastră s'a dovedit, reală. Câte voturi se poate atribui „magyar-part”-ului din cele 5930 voturi luate de blocul magyaro-evreilor? Noi nu credem că li se cuvine, mai mult ca 2000 voturi. Deci grijiți bine pe viitor, voi, românii ca la viitoarele alegeri, dacă se vor face blocuri cetățenești, să nu acordați mai mult ca 3-4 locuri pentru „magyar-part”.

vor fi numai 8 români, față de 24 minoritari.

Din punct de vedere politic, consiliul viitor va fi astfel compus: 7 național-jordanști, 6 magyari, 6 șionisti, 4 social-democrați și 9 comunisti.

Concluziunile cari se pot trage din aceste rezultate

Din punct de vedere național românesc, alegerile dela Oradea sunt o înfrângere, pentru românism; înfrângere care nu trebuie să ne descurajeze, ci din contră să ne ojească și să ne dea de gândit, în mod serios. Dacă nici acest fapt nu va produce reacțiunea, care trebuie să se producă, în sufletele românești, atunci ar fi destul de trist.

Ori cari ar fi intențiile românești, oricare ar fi valoarea presupusă prin absurd a celor 7 români, ce vor putea face ei în viitorul consiliu, față de 25 minoritari pe chestie națională? Nimic. De zece ori nimic.

Din punct de vedere politic, înfrângerea este și mai teribilă și mai îngrozitoare. Învingătorii zilei, sunt comunistii, cari au 9 locuri în consiliu și conform legii vor trebui să aibă, 2 locuri în delegația permanentă. Național-jordanștii, au spre rușinea unui partid românesc, numai 7 locuri, cari și acestea, au fost obținute, nu printr'o masă electorală, ci, prin cea mai rușinoasă trădare voluntară, a intereselor românești. Uitați-vă la Arad, unde toți românii, formând un bloc românesc, au obținut 57% din voturi, față de 43% obținute de „magyar-part”. Deci, românii, au luat prin luptă demnă mai mult de jumătate din locuri, iar nu prin trădare rușinoasă și abdicare de la demnitate, aproape nimic. Bravo vouă români Arădeni, ați dat o dovadă frumoasă, de demnitate românească! Mai înfrânți însă ca toți, a fost „magyar-part”-ul, care, în semeția lui, vorbea în numele a 18.000 alegători. Noi, care i-am cunoscut, am arătat că nu vor avea, nici un sfert, din voturi. Prevestirea noastră s'a dovedit, reală. Câte voturi se poate atribui „magyar-part”-ului din cele 5930 voturi luate de blocul magyaro-evreilor? Noi nu credem că li se cuvine, mai mult ca 2000 voturi. Deci grijiți bine pe viitor, voi, românii ca la viitoarele alegeri, dacă se vor face blocuri cetățenești, să nu acordați mai mult ca 3-4 locuri pentru „magyar-part”.

Un rezultat îmbucurător

Deși a obținut, cel mai mic număr de voturi, cel mai frumos succes a fost reputat de „Blocul cetățenesc”. În adevăr, scopurile urmărite de bloc au fost integral atinse. Aceste rezultate le putem astfel rezuma. În prima linie, „Blocul cetățenesc” din punct de vedere național, a fost acela care prin cele 1.130 voturi obținute, a demonstrat clar, pe de o parte că „magyar-part”-ul, cu toate anele lui, nu are o masă electorală mai mare de circa 5000 voturi. Pe de altă parte tot Blocul cetățenesc, a demonstrat că nici comunistii nu sunt așa de puternici cum se credea. În adevăr, comunistii în aceste alegeri, au scăzut de la 4.000 voturi cât au avut în alegerile trecute, la 2.300. Acest fapt denotă că blocul a evidențiat în mod categoric, că nu întreaga masă electorală din trecut, era convinsă de principiile comuniste. Mulți

au mers până azi cu comunistii, pentru că au fost niște departe de partidele politice românești, și de „magyar-part”-ul autocrat. Îmădat însă, ce s'a format un bloc cetățenesc, cu principii de ordine și de gospodărie; această masă electorală, s'a rupt atât de blocul comunist, cât și de blocul șovinist-magyar.

Aceasta dovedește, că acești oameni cum se vede, nu urmăresc decât o viață reală, de muncă și de progre.

Munca duce la rezultate

Al doilea scop al blocului, a fost ca să probeze, că politica nu se face numai la masa solidarității dela Cafeneaua „Astoria”, unde fiecare se crede cel mai popular, cel mai destoinic și cel mai important factor, care nu poate merge pe o listă electorală, decât, cap de listă. Trei oameni prin mișcarea lor, prin hotărârea lor, conducând zi și noapte pe colaboratorii lor, au obținut un rezultat enorm.

Ce s'ar fi făcut, dacă în loc de 3 hotărâri, ar fi fost mai mulți din cei cari se pretind: conducători politici, în județul nostru?

Speranța și convingerea în viitor

Al treilea rezultat atins de bloc, a fost acela al încredere pe care a sădit-o, în toate inimile sincere și de buni români, că pe viitor dacă se va face o colaborare serioasă, hotărâri și rotârnăscă poate să aibă rezultate uimitoare.

Învățăminte pentru viitor

Învățămintele pentru viitor, cari se impun, ca un cateportic absolut, pentru orice om românesc, se pot între altele, rezuma astfel.

Toți românii au obligația patriotică, de a se înscrie în listele electorale. Cine neglijă sau nu se va interesa, comite o crimă națională. Exemplul vi-l dau, ungurii și evreii, cari s'au apăs în blocuri.

Toți românii să-și scoată cărțile de alegători și să meargă la vot hotărâți. Orice lipsă sau apăsare dela vot este o crimă pe care nici Dumnezeu nu a poate ierta. Anularea votului pe considerajii personale pe o crimă și mai mare.

Românii, pe viitor — să știe să se înfrângă pe ei însăși — să-și înabusească orice ambiții și aspirații personale, de parvenire și mărire, când este vorba de interesele generale, naționale.

Pe o listă românească, nu există număr de preferință și de ordine. Și cel care este al 32-lea pe o listă, trebuie să aibă același loc, aceeași ardore, aceeași voință, ca și primul; căci, nu ambițiile, nu dorințele, trebuie să-i unească, ci idealul.

Pe viitor românii să nu mai fie timizi, să fie hotărâți. Timiditatea lor, indiferența lor, a mării cetezană magyarelor, până la impertinența de azi. Numai cu fipete și vâicăreli, magyarii nu pot fi aduși la realitate. Singură, o acțiune energică și hotărâtă, îi va convinge și îndrepta pe calea binelui și adevărului, ce duce la izbândă.

Să dispară dintre români orice idee de regionalism. Să se arate și să fie strâns uniți, așa cum s'au arătat în mod mai pronunțat, românii regăjeni, până azi, și chiar cu ocazia votului de eri. Regăjenii au mers toți, strâns uniți la vot, au votat franc și hotărât, unii de o parte, alții poate, de alta; dar au votat.

Mulți însă dintre localnici, deși aveau simpatii personale pentru unii sau alții din candidați, totuși pentru considerații personale față de alții candidați, au anulat votul lor. Aceasta este o greșală. Nu persoanele să ne conducă, ci ideile. Orice listă, oricât de cumpănit ar fi întocmită, nu va putea să fie pe placul unanimității tuturor electorilor. Or, dacă dintr'o listă nu-ți convine o singură persoană, nu e motiv ca să refuzi o listă, care reprezintă o idee, sau să-ți anulezi votul.

Românii să nu mai fie încredători în streini, oricât s'ar certa ei între ei. Cazul este evident acum. Ziaristii magyari au pretins un loc pe lista „magyar-part”-ului. Nu li s'a dat, ei s'au supărat, au înjurat o zi, apoi au făcut; s'au împăcat; iar la vot au mers în bloc, — și încă bloc unitar și hotărât, — ceace noi românii, n'am făcut.

Un directorat regional la Oradea

Memoriul Camerei de Comerț Oradea

D. Al. Pacsimade, președintele Camerei de comerț, a înaintat ministerului de interne, următorul memoriu, în chestia înființării unui directorat regional la Oradea.

Legea pentru organizarea administrațiilor locale, prin înființarea Directoratelor a realizat un vechiu deziderat al populației și mai cu seamă al comercianților și industriașilor din această regiune, care sperau că aceste centre de administrație locală vor da o mai mare posibilitate de dezvoltare forțelor economice speciale fiecărei regiuni și astfel vor contribui în mare măsură la consolidarea țării. Din acest motiv înființarea Directoratelor, a fost viu aprobată și primită cu bucurie de cercurile economice grupate în jurul instituției noastre.

Felul fixării limitelor acestor Directorate însă și în special alipirea județului Bihor, Directoratului local din Timișoara ne-a adus o mare nedumerire, deoarece județul nostru a fost alipit unei regiuni cu caracter economic absolut deosebit, cu alte scopuri economice, ceea ce ne face să credem că în acest mediu strein nu vom înțelege bine lucrurile, dacă nu vor fi chiar pășite vor, rămâne însă totdeauna pe planul al doilea.

CARACTERUL ECONOMIC AL CRĂȘANEI

Ca să ne explicăm, constatăm înainte de toate, că pe când Bihorul este un caracter industrial pronunțat caracterul județului Bihor și în general al regiunii Crășanei este mai mult comercial. Deci pe când interesele locale ale Banatului cer imperios o deosebită atenție pentru industrie, interesele Crășanei, în primul rând cer încurajarea și dezvoltarea comerțului. Departamentul de noi, de a pune în opoziție interesele industriei cu cele ale comerțului, aceste două ramuri de activitate economică trebuind să coaboreze în cea mai perfectă armonie, când e vorba însă de interesele economice locale, ale unei regiuni, credem că nu greșim dacă afirmăm că o bună administrație locală, mai ales din punct de vedere economic, se poate face mai bine, pe un teritoriu cu caracter economic unitar.

Din punct de vedere economic, ba chiar și geografic, județul Bihor formează o unitate cu județele Satu-Mare, Maramureș și Sălaj, având același caracter și aceeași interese economice, iar centrul lor firesc este Oradea. Dacă alipirea județului Bihor, Directoratului din Timișoara, ne pare greșită, apoi alipirea județelor Satu-Mare, Maramureș și Sălaj Directoratului Cluj e poate și mai greșită, deoarece teritoriul acestui Directorat are lași un caracter cu totul deosebit de cel

al județelor care împreună formează regiunea Crășanei, deci și alte interese economice locale.

UN DIRECTORAT AL CRĂȘANEI

Având în vedere, că atât caracterul cât și interesele economice locale ale județului Bihor, Satu-Mare, Maramureș și Sălaj sunt identice și cu totul deosebite atât de interesele economice ale județelor grupate în jurul Directoratului din Cluj, suntem convinși, că o administrație bună, care să poată duce la dezvoltarea regiunii numită „Crășana” care neapărat înființarea unui al 8-lea directorat local, compus din județele Bihor, Satu-Mare, Maramureș și Sălaj, cu sediul la Oradea.

În afară de cele de mai sus, pentru înființarea acestui nou directorat, mai plectează și următoarele motive de ordin administrativ, geografic și statistic.

I. Directoratul din Cluj este prea mare, cuprinzând toate județele din Ardealul propriu zis și nu ar avea decât de câștigat prin deslășirea județelor Satu-Mare, Maramureș, și Sălaj, ușurându-se exercitarea controlului și supravegherii.

II. Din punct de vedere al justiției, județele Satu-Mare și Maramureș aparțin Curții de Apel din Oradea.

III. Suprafața județelor Bihor, Satu-Mare, Maramureș și Sălaj face 19.945 km. pătrați, având aproape 1.200.000 locuitori, este deci destul de mare și destul de populată, ca să poată alcătui un directorat.

IV. Comunicarea județelor Satu-Mare, Maramureș și Sălaj este foarte bună, fiindcă prin Oradea, iar legăturile județului Bihor cu Timișoara sunt iarăși atât de nefavorabile, încât o deplasare fie a celor din Satu-Mare, Maramureș și Sălaj la Cluj, fie a celor din județul Bihor la Timișoara, necesită cel puțin 3 zile.

Comerțul și industria din Satu-Mare, Maramureș și Sălaj se îndreaptă de veacuri spre Oradea, ca spre centrul firesc al acestei regiuni, Oradea fiind piața de desfacere a produselor regiunii și centrul de aprovizionare a comercianților din aceste patru județe.

„Din aceste motive, Camera de comerț roagă pe d. ministru al internelor să înainteze Parlamentului un proiect pentru modificarea art. 293 din legea pentru Organizarea Administrației locale, sporind numărul Directoratelor locale de la 7 la 8; reședința noului directorat fiind Oradea și cuprinzând județele Bihor, Satu-Mare, Maramureș și Sălaj.

Turneul Teatrului REGINA MARIA

din Capitală, cu

Marele succes al stagiunii

Cel care primește palme

Dramă în 4 acte de Leonid Andreiev

De Ion Manolescu

în rolul clownului — și cu

acelaș ansamblu dela București

În actul I și între actele 2—3

divertisment de clowni muzicali cu bine cunoscuții clowni d-nii

Ciăcanica și Caramela-Tizzi

Itinerariu

pentru Ardeal și Banat:

Timișoara:

Marti 25 Martie;

Arad:

Miercuri 26 Martie;

Oradea:

Joi 27 Martie;

Cluj:

Vineri 28 Martie;

Sibiu:

Sâmbătă 29 Martie;

Sf.-Gheorghe:

Duminică 30 Martie;

Brașov:

Luni 31 Martie.

Vizitați marele magazin
LUCA
P. NICULESCU

Succesor
THOMA IVANOVICI
ORADEA

N-ful Regelui Ferdinand No. 11

Sosindu-ne un mare transport de mărfuri, am pus în vânzare:

Molino	dela 28 lei mtr.
Sifon pl. albituri	32
Karton (Slambă)	38
Barchet	40
Zefir pt. cămăși	48
Pituri groase pentru internate	400 lei buc.
Pilpumi	600
Pânză pl. cerceafuri de pat, 140 cm. lățime	110 lei mtr.
Pânză pl. cerceafuri de plapum 160, 180 și 200 cm. lățime	150
Tenisi-flanel (Finel)	35
Stofe bărbătești de lână	300
Pânză de casă dela	32
Pânză pt. saltele dela	90
Fețe de mese dela	100
Servetele de masă dela	38 lei buc.
Servetele pt. pahare dela	28
Cuverturi albe de pichet dela	300
Cuverturi de pichet diferite culori dela	300
Pânză de lână, 100 cm. lățime dela	45 lei mtr.
Pânză de lână, 140 lățime dela	55
Basmale (cărpe) de lână dela	120 lei buc.
Basmale (cărpe) de oia dela	25
Baliste dela	9
Preșuri, 65 cm. lățime dela	110 lei mtr.
Preșuri 90 cm. lățime dela	140

La fel și celelalte articole se vând cu prețuri extrem de reduse.

Amortizarea investițiilor

Instrucțiunile ministerului de finanțe

Ministerul de finanțe va trimite zilele acestea, un ordin circular administratorilor financiarilor din țară, prin care li se va face cunoscut că instrucțiunile publicate în Monitorul Oficial* No. 37 din 15 Februarie a. c., se modifică la partea referitoare la investițiile făcute în cursul anului (adaos la paragraful 83 a. alinial final) în sensul că se pot acorda, aceste amortismente pe timpul dela; data de când investițiile complet terminate sunt utilizate de întreprindere până la finele anului, în al cărui bilanț figurau. Se acordă deci

amortismentele denumite — „pro rata temporis”.

IMPUNEREA MESERIAȘILOR

În ce privește impunerea meseriașilor și potrivit alinialor 72, 73 din instrucțiunile ministerului de finanțe și pentru o cât mai echitabilă impunere, s'a hotărât ca numai acei meseriași ce și desfac singuri și numai produsele lor, să fie impuși la cota de 12 la sută. Meseriașii cari pe lângă produsele lor proprii, mai desfac și alte produse sau materii prime, să fie impuși la cota de 16 la sută.

Combustibilul căilor ferate

Licitația ținută la Direcțiunea C. F. R. — Calculul prețurilor. — Un comunicat oficial

Marți dimineața la orele 10 s'a ținut la Direcțiunea Regiei Autonome C. F. R., licitația pentru aprovizionarea cu cărbuni a tuturor depozitelor drumului de fier, de pe întreaga rețea, pe intervalul de timp dela 1 Aprilie 1930 până la 30 Septembrie 1930.

S'a ținut, câte o licitație pentru fiecare depozit, în parte, cantitățile necesare fiind specificate în tone cardif, puterea de vaporizare a cardifului fiind socotită 7.15 Kgr. apă pe un Kgr. cardif.

Repartizarea pe depouri a cantităților de cărbuni cu putere mare de vaporizare, precum și a celor cu putere mică, va fi hotărâtă de Direcțiunea generală C.F.R., care va face și repartizarea celorlalte cantități de cărbuni, deținute de depozite de combustibil C.F.R., din țară.

CUM VA FI CALCULAT PREȚUL

Prețul este socotit loco depozit, ținându-se seama de costul transportului cărbunilor, calculat după tariful special VIII.

În calculele ce se vor face, vor fi luate în considerație, costul real al manutenei și costul real al recepției.

Prețul se va socoti franco vagon, pe stația de recepție a cărbunilor, de pe liniile normale C.F.R., în imediata apropiere a minelor furnizoare.

Recepția definitivă va fi făcută la depozitele consumatoare.

LIVRAREA CĂRBUNILOR

Termenele de predare a cantităților de cărbuni ce se vor achiziționa se începe dela 1 Aprilie și se sfârșește la 30 Septembrie 1930.

Minele de cărbuni au făcut ofertele lor pentru fiecare depozit C.F.R., având în vedere necesitățile de combustibil ale acestora, fixate mai înainte de administrația C.F.R.

Direcțiunea generală C.F.R., și-a rezervat dreptul de a hotărî asupra ofertelor prezentate Marți, în termen de 30 de zile.

CANTITĂȚILE NECESARE DEPOURILOR

Cărbunii necesari au fost repartizați pe depozite consumatoare, grupate în inspecțiunile de tracțiune, după cum urmează, Inspecția I București 81.430 tone.

Insp. II Pitești, 20.930 tone.

Insp. III Craiova 15.740 tone.

Inspecția IV Timișoara 50.580 tone.

Insp. V Arad 38.640 tone.

Insp. VI Satu-Mare 42.610 tone.

Insp. VII Teiuș 54.970 tone.

Inspecția VIII Cernăuți 50.560 tone.

Insp. IX Iași 30.040 tone.

Insp. X Chișinău 5.820 tone.

Insp. XI Galați 22.420 tone.

Insp. XII Bacău 28.620 tone.

Insp. XIII București 12.650 tone.

Inspecția XIV Brașov 35.810 tone.

În total administrația căilor ferate are nevoie, în intervalul dela 1 Aprilie și până la 30 Septembrie, de o cantitate de 471.820 tone cărbuni.

CUM A DECURS LICITAȚIA

Licitația a început la orele 10 dimineața, în sala de licitații, a direcțiunii economice C.F.R., și a decurs în cea mai perfectă ordine.

S'a prezentat la această licitație, toate minele producătoare de cărbuni din întreaga țară. Licitația s'a ținut conform prescripțiilor și caetelui de sarcini, întocmit de consiliul de administrație al Regiei Autonome C.F.R. și nu s'a produs nici o contestație din partea nimănui, întrucât au participat toate minele, cari au dorit și cari au avut cunoștință, din vreme, de spre licitație.

Marți dimineața s'a ținut propriu zis trei licitații. Prima pentru aprovizionarea cu cărbuni lignit.

A doua pentru aprovizionarea cu cărbuni brun, iar a treia pentru aprovizionarea cu cărbuni superiori.

Aplicarea legii timbrului

Comisiunea centrală a timbrului, în ședința din 11 Martie a. c. și-a dat avizul că în conformitate cu art. 61 din legea timbrului, apelurile contra hotărârilor comisiunilor de impunere la taxele succesoriale se judecă de comisiunea de apel instituită conf. art. 98 din legea Contribuțiilor Directe, iar potrivit art. 71 apelurile contra proceselor verbale de contravenție, în materie de succesiuni se judecă de Tribunal.

În această din urmă ipoteză, judecata contravenției fiind indisolubil legată de constatarea activului succesoral imposibil, amenda la care este supus moștenitorul contravenient fiind, conf. art. 76 calculată în raport cu taxa succesorală, la care va fi impus, urmează ca, ambele aceste chestiuni — impunerea și contravenționea nu se pot judeca decât odată și numai de una și aceeași instanță — aceea investită cu judecata contravențiilor.

Știri și fapte

Comitetul inspectorilor generali ai armatei s'a întrunit din nou, Miercuri dimineața, sub președinția d-lui ministru general H. Cihoschi și a discutat, în continuare, caracterizarea ofițierilor, ce urmează să fie avansați, pe ziua de 1 Aprilie cor.

Din partea Ministerului Mucii, primim următoarele:

Anumite persoane rău intenționate, au răspândit de curând afișe, conținând informații false cu privire la emigrarea în Franța a lucrătorilor români.

Aceste afișe sunt întocmite de din partea Ministerului Mucii. Ministerul Mucii desminte formal atât faptul că ar fi dispus tipărirea acestor afișe, cât și afirmațiile neadevurate ce ele cuprind. Totodată, Ministerul pune în vedere celor interesați că, data începerii înscrierilor pentru plecarea în Franța și condițiile ce se vor cere vor fi aduse la timp, la cunoștința publică, în mod oficial și sfătușe pe muncitori să rămână la locurile lor, spre a nu se expune, a face cheltuieli zadarnice.

De altfel, organele în drept întreprind cercetările necesare pentru descoperirea și pedepsirea autorilor acestor afișe false.

TEATRUL REGINA MARIA

Duminică 23 Martie orele 10³⁰ dimineața

MARE FESTIVAL ARTISTIC

dat de societatea Mărăștii, din București.

În localitate s'a constituit în acest sens un comitet de onoare și organizator, în frunte cu P. S. S. Episcopul Roman Ciorogariu și dl. General Stângaci pentru adunarea fondurilor necesare terminării

MAUSOLEULUI DELA MĂRĂȘTI

Români, luați parte în număr cât mai mare, pentru a afirma și de astădată neuitarea și respectul cel avem și datorăm, celor ce s'au sacrificat pentru neam și pentru înălțarea României Mari

Nr. 6255/1929 Corp. Port.

PUBLICAȚIUNE DE LICITAȚIE

Subsemnatul portărel, prin această publică, că în baza deciziei Nr. 24391 și G. 27512/1929 a judecătoriei urbane Oradea în favoarea reclamantului „Carmen” fabrică de ghețe S. A. repr. prin avocatul ei Dr. Eugen Gal; pentru încasarea ofertei de 18.470 Lei și accesoriilor, se fixează termen de licitație pe ziua de 19 Martie 1930 ora 3 p. m. la fața locului în Oradea Calea Victoriei No. 1 și str. Vlașcă No. 23 ora 4 p. m. unde se vor vinde prin licitație publică judiciară, automobil, garderie, noptiere, mese, toaletă, canapea, covoraș, tablouri, perdelă în vârstă de 14.700 Lei. În caz de nevoie și sub prețul de esimate.

Întrucât mobilele cari ajung la licitație ar fi fost executate și de alții și aceștia și-ar fi câștigat dreptul de a cumpăra, licitația prezenta este ordonată și în favoarea acestora, în sensul art. LX. 1881 § 102.

Oradea, 18 Februarie 1930.

St. Orlășanu, geș-portărel.

Vizitați

Bodega și Restaurantul Al. Popovici

Piața Unirii No. 7.

Serviciu prompt și conștiincios

În zilele de 17, 18 și 19 Aprilie sunt oprite orice spectacole de zi sau de noapte. Prin spectacol se înțelege: teatre, cinematografe, concerte, serate sau cearuri dansante, baluri, orchestre, lăutari, varieteu, etc.

Contravenții vor fi date în judecată.

În orașul nostru, a murit o fată

— La moartea Gisel Topschall —

În orașul nostru, A murit o fată! Nu-i nimic în asta Extraordinar... Și toți o mulț Când cel cart pleacă, Nu au fost la fel Cum e lumea toată!

În orașul nostru, A murit o fată! Un subiect, desigur, Pentru mulți banal, Mai cu seamă — acum Când toți se agită Că-n delirum-tremens, În plin carnaval.

În orașul nostru, A murit o fată! Și e'a fost un suflet Generos și mare, Nimănui nu-l pasă... Pe nimeni nu doare Moartea unei fete: „Simplu muncitoare”.

Iar pe mine unul, Naufragiat Într-o lume mică Josnică, meschină, Într-o cloacă unde Bărbați și femei Palmei se nchină, M'a îndurerat!...

Și așa dă în trăsnet, Toată lumea asta Înnebunibilă rele Și neapăsătoare, Tot orașul asta De-o falsă splendoare, Pentru fata moartă... Fata „muncitoare”!

CONST. BARCAROIU

Impunerile fiscale

Comisiunile de apel vor începe să lucreze la 25 Martie

Ministerul de Finanțe va trimite zilele acestea un ordin circular, tuturor administratorilor financiarilor din țară, prin care li se va pune în vedere să ia măsurile necesare ca, comisiunile fiscale de apel să-și înceapă activitatea pe ziua de 25 Martie a. c. Aceste comisiuni vor fi compuse dintr-un magistrat, un delegat al fiscului și un delegat al contribuabililor. Comisiunile fiscale, de apel urmează a-și întocmi astfel programul de lucru, ca să facă față impunerilor diverselor categorii de contribuabili, să poată lua parte delegații contribuabililor, cari sunt impuși, iar nu un delegat ales la întâmplare.

Ministerul de Finanțe, a luat hotărârea, pe care a făcut-o cunoscută tuturor administratorilor financiarilor din țară, că plata impozitului pe lux și cifra de afaceri pe luna Februarie a. c. se poate face 50 la sută până la 15 Martie a. c. iar restul de 50 la sută până la 1 Aprilie a. c., când contribuabilii vor trebui să prezinte și registrele speciale, de plata acestui impozit.

Dificultățile la exportul vitelor

În urma încheierii convenției comerciale Italo-române, un mare număr de negustori italieni a sosit în țară, făcând cumpărături de vite. Cea mai mare parte din aceste vite, cu destinația Italia, au fost trimise în transit prin Ungaria, ca punct de frontieră aledându-se Episcopiei Bihorului.

Deși vitele proveneau din regiuni absolut sănătoase, din punct de vedere zootehnic, toți autoritățile ungare au încercat să facă dificultăți la translați vitelor exportate din România, — tudă ca pretext, motive sanitare.

Exportatorii au reamintat ministerelor competente, acest sistem, cerând apărarea intereselor noastre, de export al vitelor în Italia, în transit prin Ungaria, întrucât, e cunoscut, că dreptul de transit ne e garantat, printr-o convențiune.

Tot publicul românesc este convins că la

Restaurantul și Bodega

„Oituz”

din Calea Dorobanților 10,

conduse de subsemnatul, se pot lua cele mai excelente aperitive și delicioasele mâncăruri românești, cu prețuri extrem de reduse.

Gratar special cu rumenimiți mititei, patricien, furdușii, momite, filei muscului, etc.

Vinuri din cele mai excelente servite din pivnița proprie, începând dela 30 lei litru.

Concert de radio și pafeton

Proprietar:

Gheorghe Botezatu

TEATRUL REGINA MARIA

Marele Turneu al operei comice

„COLIBRI”

Marti 18 Martie 1930

VĂDUVA VESELĂ

(Regina Operetelor)

3 mari acte de LEHAR

O singură reprezentație cu

Profesorul Aurel Bobescu

Dirijor

Henriette Sadoveanu

dela Opera Română

Greta Popp

Primă subretă

G. D. Carussy

Prim comic

N. Rabega

dela Opera Română